

DONALD DUCK OP SCHOOT

De kunstenaar kijkt tv

Column Basje Boer

Je bent kunstenaar. Specifieker gezegd: je bent kunstenaar Basje Boer. Je hebt vijf werkdagen lang door Amsterdam gefietst; filosofie lezend bij de lunch, over begrotingen piekerend in de rij bij de Albert Heijn, kunststromingen nalezend op Wikipedia, uurtjes wegzuchtend bij je loondienstwerkgever en biertjes wegtikkend bij de een of andere galerieopening in de Jordaan. En op vrijdag luid je het weekend in met in de ene hand de afstandsbediening en in de andere een mok kamillethee; op de ene knie een Donald Duck Extra voor tijdens de *commercial breaks* en op de andere de kat, die afwisselend luid spint en luid snurkt.

19.02: Sterretje in de kast

Geen kunstenaar is de laatste jaren zo nadrukkelijk op televisie aanwezig geweest als Andy Warhol, niet zozeer in eigen persoon als wel in de vorm van zijn *15 minutes of fame*-gedachtengoed: 'In de toekomst zal iedereen vijftien minuten lang wereldberoemd zijn.' Eind jaren '80 werd er al zendtijd weggegeven aan willekeurige kinderen in het legendarische VPRO-programma *Achterwerk in de kast*. De kinderen die daar toen de panfluit bespeelden, kunnen dertig jaar later hun kleren uittrekken op een lopende band in de BNN-talentenjacht *Sterretje gezocht*, waarin de zender op zoek gaat naar een nieuwe tv-persoonlijkheid.

Maar televisie mag de man in de straat dan een sterrenstatus geven, het omgekeerde gebeurt net zo goed. Menige oer-Hollandse *celebrity* laat op de televisie zien hoe gewóón hij of zij toch eigenlijk is. En dat bagatelliseren van roem is nu precies wat ook Warhol fascineerde: iedereen is beroemd dus niemand is beroemd.

21.06: Ware woensdagavondfilm

Maar het kan nog postmoderner. Waarom maken we geen televisie over televisie? Dat herhalen van lollige tv-fragmentjes wat zo succesvol wordt gedaan in *De Wereld Draait Door* en Pauw & Wittemans Zapservice, ligt misschien nog wat te veel voor de hand. Raoul Heertje ging met *Heerlijk eerlijk Heertje* een bevredigend stapje verder en maakte een talkshow over het maken van een talkshow. Nee, sterker nog: het was een talkshow over het maken van diezelfde talkshow. Een tweede seizoen van *Heerlijk eerlijk Heertje* is voorlopig niet in zicht. Maar het onderwerp moet toch wel verder uit te diepen zijn? Waarom geen soap over het maken van een soap? Een documentaire waarin de camera's in een cirkel achter elkaar aan lopen?

22.32: Meimaand filmmaand

In een tijd waarin fotografen aan het zingen slaan en schrijvers televisieprogramma's presenteren, is ook de cinema niet veilig voor kruisbestuiving. Op het afgelopen filmfestival van Berlijn waren het niet de nieuwste films van Martin Scorsese en Roman Polanski die de aandacht trokken maar het regiedebuut van Banksy, de anonieme superheld van de graffitikunst. Geheel in de stijl van *Heerlijk eerlijk Heertje* is *Exit through the Gift Shop* een ironische *mockumentary* waarin een filmmaker en zijn onderwerp van rol ruilen. En het onderwerp van de documentaire is dan weer Banksy zelf. Of toch niet?

Maar Banksy is niet de enige kunstenaar die het bioscoop-publiek opzoekt. Matthew Barney combineerde zijn installaties al vaker met video en performance maar ging pas goed los met zijn *Cremaster Cycle*, een vijftal avant-gardistische speelfilms die samen met kunstboeken en tentoonstellingen een Gesamtkunstwerk vormen. De ideale combinatie van kunstvormen dus, waarbij Barney zowel de bioscoop als het museum als podium gebruikt.

Barney leverde trouwens ook een bijdrage aan het kortfilmproject *Distrikted*, dat als doel had een perfecte symbiose te vormen tussen beeldende kunst en pornografie. Nu waren de filmpjes van onder anderen Richard Prince, Larry Clark en Marina Abramovic nog niet bepaald opwindend maar het vernieuwende streven van *Distrikted* stemt hoopvol voor toekomstige mengvormen.

Vanavond kijken we echter naar iets van Belgisch kunstenaar/filmmaker Johan Grimonprez, die in zijn films een combinatie maakt tussen documentaire, kunst en literatuur. Diens eerste lange film *Dial H-I-S-T-O-R-Y*, een caleidoscopische krachttoer waarin *found footage* van vliegtuigkapingen wordt gecombineerd met passages uit het werk van schrijver Don DeLillo, was nog slechts in musea te zien. Grimonprez' recentelijk verschenen *Double Take*, waarin hij opnieuw verschillende thema's met elkaar verbindt aan de hand van bestaand beeldmateriaal, heeft echter zijn weg naar het filmtheater gevonden.

00.03: Nachtprogrammering

Is het middernacht geweest; ligt de kat diagonaal over je schoot uitgestrekt en is de eerste kwijlvlok al in je mondhoek verschenen, dan wordt de televisie pas echt avontuurlijk: een halfnaakte transseksueel bij de commerciële reclames voor schunnige ringtones op Comedy Central, immense hijskranen op Discovery en liedjes over het bereik van je mobiele telefoon op TMF. Maar wat als je de transseksuelen en de hijskranen met elkaar zou combineren. Met Lady Gaga-ringtones op de achtergrond? Waarom kan het niet nog gekker? *Het Proces* van Kafka in soapvorm? De naakten van Francis Bacon in hun eigen animatieserie? Een concertregistratie in de vorm van een *film noir*? Een sitcom over een sitcom over een sitcom over een sitcom? Als je heel snel langs alle kanalen zapt, ben je al bijna zover.

Je zet de kat weer op zijn vier poten. Je veegt de cakekrumels van je borst en zet de themok in de gootsteen. De laptop gaat mee naar bed en tot diep in de nacht kijk je filmpjes op YouTube: Kenneth Anger, Stan Brakhage, David Lynch. De beeldkwaliteit is belabberd, de soundtrack is soms wegens auteursrechten verwijderd en langere werken zijn in aparte filmpjes opgedeeld. Toch is er niets wat je liever kijkt tegen drie uur 's nachts. Van kunst ga je zo lekker dromen.

Basje Boer (1980) is beeldend kunstenaar en schrijfster. www.basjeboer.nl